

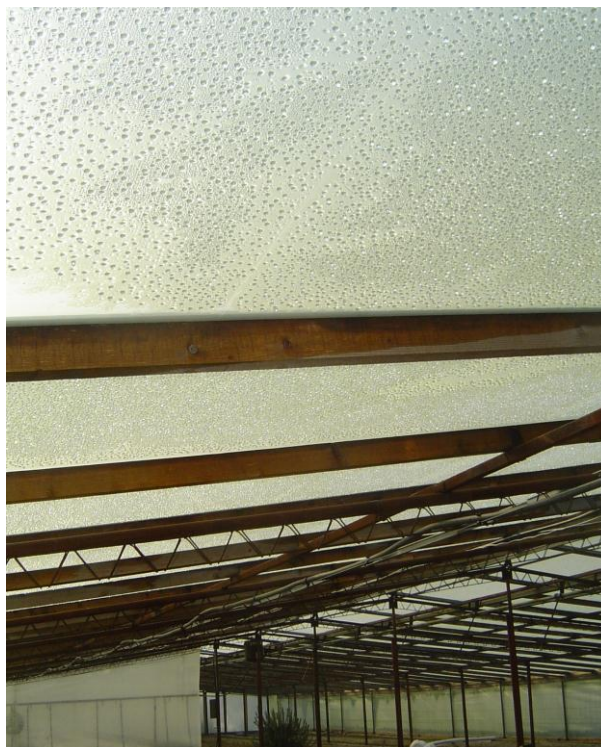
Nitrati u povrću - potencijalna opasnost

Veliki oprez u doziranju dušika posebno na zimskom povrću, koje se uzgaja zbog lista: salata, blitva, špinat, kupus...

Važnost kvalitete poljoprivrednih proizvoda usko vezana uz gnojidbu (i ne samo uz gnojidbu), predmetom je mnogih stručnih rasprava i stajališta znanosti. Ta kvaliteta može imati opasan neposredni ili skriveni utjecaj na zdravlje potrošača. Tako prisutnost nitrata u prehrani stvara negativno međusobno djelovanje s hemoglobinom u krvi.

Na uputstvu za korištenje ANTIDROP-a, što ga SJEME uvozi iz SAD-a, koji onemogućuje stvaranje kapljica na krovu plastenika, između ostalih efekata, jedan je da otvara prodor svjetla uzgajanim kulturama, jer ga nakupljene kapljice znaju zaustavljati i preko 30%. Time se otežava fotosinteza, što može izazvati nakupljanje nitrata, kao nepoželjnih sastojaka, više u kontinentalnom uzgojnom području, a posebno u zatvorenom uzgoju tijekom cijele godine, a posebno zimi.

Dušik je jedan od najvažnijih hranjivih elemenata i biljka ga usvaja baš u obliku nitrata. Nitrati u lišću stvara organske, kompleksne sastojke, posebno proteine. Stoga se nitrati gotovo nikada ne mogu naći u plodu, sjemenu ili gomolju, nego samo u listu. Ako se upijanje dušika (nitrata) iz zemlje odvija sinkronizirano s normalnim odvijanje fotosinteze u listu, nitrati odmah prelaze u proteine i upućuju se u izgradnju svih biljnih dijelova, tada nema opasnosti za zdravlje potrošača. Ako pak ova dva fiziološka mehanizma nisu dobro koordinirana, tada se mogu nakupiti nitrati u lišću u količinama opasnim po zdravlje. To se očituje npr. kada biljci na raspolaganju stoji prekomjerna količina N-dušika, a nastupe razlozi kada oslabi fotosinteza. To slabljenje može uzrokovati, nagli pad i dugotrajne niže temperature, štete na lišću od nametnika, nedostatak svjetla i uzgoj u sjenovitim lokacijama.

Sve ukazuje na veliki oprez u doziranju dušika, posebno na povrću, koje se uzgaja zbog lista: blitva, salata, špinat, kupus...

Nebitno je da li N dolazi iz kan-a, urea-e ili drugog dušičnog gnojiva. Mnogi su eksperimenti pokazali i da prekomjerna gnojidba stajnjakom pred samu sjetvu ili presađivanje, može povećati sadržaj nitrata u zimskom povrću. Stoga su obilne gnojidbe preporučene u prethodnoj, proljetnoj kulturi, a u jesensko zimskom periodu ne gnojiti, ili vršiti minimalne višekratne intervencije, bez straha da biljka neće imati dovoljno dušika, a svaku gnojidbu obustaviti 30-40 dana prije berbe. Svakako izbjegavati uzgoj u neosunčanim lokacijama, iza kuća ili živica ili ispod zimzelenih stabala, a sprječavati pojavu nametnika. Nastupe li po hladnom vremenu dugotrajna oblačna razdoblja, u eventualnoj prekomjernoj dušičnoj gnojidbi treba odgoditi berbu, kako bi biljka imala dovoljno vremena, da pretvori nitrata u dodatne proteine.